NORAKSTS
Lieta Nr.A420518311
A00351-13/9

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĪGAS TIESU NAMS

S P R I E D U M S
LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Rīgā 2013.gada 17.jūnijā

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese L.Andersone,

piedaloties pieteicējam *V.T.* un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes pārstāvei *K.O.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc *V.T.* pieteikuma par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru *V.T.* tiktu sniegta informācija par Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Rīgas Brasas iecirkņa darbinieka darba pienākumu instrukciju, un morālā kaitējuma Ls 10 000 un materiālo zaudējumu Ls 21,02 atlīdzināšanu.

Aprakstošā daļa

[1] 2011.gada 14.aprīlī *V.T.* (turpmāk – pieteicējs) vērsās ar iesniegumu pie Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes priekšnieka, lūdzot nodrošināt pieteicējam iespēju iepazīties ar Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Rīgas Brasas iecirkņa Kārtības policijas nodaļas inspektora un jaunākā inspektora darba tiesību un tiesību normatīvajiem dokumentiem.

Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Iekšējās izmeklēšanas biroja Disciplinārās uzraudzības nodaļas priekšnieka 2011.gada 17.maija vēstulē Nr.20/10/6-T-5183 „Par iesnieguma izskatīšanas rezultātiem" (turpmāk – Vēstule) norādīts, Valsts policijas Rīgas

reģiona pārvaldes Rīgas Brasas iecirkņa amatpersonu rīcībā, nenodrošinot pieteicējam iespēju iepazīties ar Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Rīgas Brasas iecirkņa darbinieka darba pienākumu instrukciju nav saskatāms disciplinārpārkāpums saskaņā ar Informācijas atklātības likuma 5.pantu.

[2] 2011.gada 23.maijā Administratīvajā rajona tiesā saņemts pieteicēja pieteikums, kurā lūgts atcelt Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes priekšnieka 2011.gada 17.maija lēmumu Nr.20/10-T-5183 „Par iesnieguma izskatīšanas rezultātiem" un uzlikt pienākumu Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldei atlīdzināt morālo kaitējumu Ls 10000. Pieteikumā norādīts, ka Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes rīcība, atsakoties izsniegt pieteicējam pieprasīto informāciju, vērtējama kā nekonsekventa un prettiesiska rīcība, viņa likumīgo tiesību un interešu apdraudējums un nodara pieteicējam būtisku morālo kaitējumu.

[3] Valsts policijas Rīgas reģiona pārvalde (turpmāk arī – atbildētāja) rakstveida paskaidrojumā tiesai lūdz noraidīt pieteikumu, pamatojoties uz Vēstulē minētajiem apsvērumiem. Atbildētāja arī norāda, ka pieteicējam tika izskaidrots, ka policijas darbinieka vispārējās tiesības un pienākumi ir noteikti likumā „Par policiju" un ar to var iepazīties interneta vietnē *www.likumi.lv*. Papildus atbildētāja paskaidro, ka pieteicējs nav vērsies ar iesniegumu par nodarītā morālā kaitējuma Ls 10 000 atlīdzināšanu.

[4] Tiesas sēdē pieteicējs grozīja prasību, precizējot, ka ir gribējis iepazīties tieši ar Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Brasas iecirkņa kārtības policijas nodaļas inspektora un Operatīvās vadības grupas inspektora amatu aprakstiem.

Savā argumentācijā pieteicējs balstījās uz rakstveidā skaidroto. Papildus norādīja, ka Valsts policijas prettiesiskā rīcība pieteicējam radīja ilgstošas dziļas garīgas ciešanas un sagādājusi neērtības. Pieteicējs ir plaši atpazīstams */amats/*, darbojas izglītības sfērā, ilgstoši */izglītības iestāde/*, bijis diplomdarbu zinātniskais vadītājs, piedalījies atestācijas komisijās, ir zinātnisko publikāciju un grāmatu autors, darbojies tiesībsargājošās institūcijās. Pieteicēju raksturo profesionāļa, sociāli vērtīga cilvēka pozitīvā reputācija publiskajā vidē. Pieteicējs ir godprātīgs, likumpaklausīgs un tikumisks. Valsts policija ir aizskārusi pieteicēja konstitucionālās tiesības. Valsts policijas prettiesiskai rīcībai pret pieteicēju ir sistemātisks raksturs. Valsts policija pieteicējam arī nodarījusi materiālos zaudējumus, tai skaitā, pieteicējs bija spiests tērēt naudu, apmaksājot advokāta darbu, tāpēc tiesas sēdē lūdza zaudējumu atlīdzību. Tiesas sēdē iesniegtajā kvītī norādītie Ls 20 tika maksāti par konsultāciju, dokumentu sagatavošanu, juridisko palīdzību, bet Ls 1,02 tika samaksāts par pieteikuma nosūtīšanu tiesai ierakstītā vēstulē (*lietas 22. – 23.lapa*).

Pieteicējs arī vērš tiesas uzmanību, ka Valsts policijas paskaidrojums nav saistošs pieteicējam un tiesai, jo neatbilst Dokumentu juridiskā spēka likuma 4.panta 2.daļas 1, 2. un 4. punktam.

Valsts policijas prettiesiskai rīcībai pret pieteicēju ir sistemātisks raksturs, ko apliecina lietas Nr.A420764810, Nr.A420503311, Nr.A420518311, Nr.A420649911, Nr.A420522911, Nr.A420557711, Nr.A420604711, Nr.A420326612 un Nr.A420331512.

Pieteicējs norādīja uz Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2012.gada 20.aprīļa spriedumā lietā Nr.A42696509 SKA-372/2012 atzīto „Jēdziens atbilstīgs atlīdzinājums nozīmē, ka atlīdzinājumam ir jābūt taisnīgam. Atlīdzinājumam ir jāsniedz gandarījums personai, kuras tiesības ir tikušas aizskartas. Tam arī ir preventīva nozīme."

Tiesas sēdē atbildētāja pārstāve pieteikumu neatzina. Papildus norādīja, ka pieteicējs savā iesniegumā nebija konkrēti norādījis, kādus amatpersonas darba pienākumu un tiesību normatīvos aktus viņš vēlas saņemt. Pieteicējam arī nav nodarīts būtisks un neatgriezenisks morālais kaitējums, atbilde tika sniegta, un pieprasījums netika atstāts bez ievērības. Tiesai arī kritiski jāvērtē iesniegtā kvīts par juridiskajiem pakalpojumiem, jo lieta nav sevišķi smaga. Pieteicējam ir nepieciešamās zināšanas, kvalifikācija un izglītība, lai pats varētu iesniegt tiesā pieteikumu.

Motīvu daļa

[5] Izvērtējot lietas materiālus to kopsakarībā ar administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumiem, tiesa secina, ka pieteikums ir apmierināms daļēji.

[6] Tiesa konstatē, ka pieteicējs ar 2011.gada 14.aprīļa iesniegumu ir vērsies pie atbildētājas ar informācijas pieprasījumu, tādēļ izskatāmajā gadījumā saskaņā ar Iesniegumu likuma 2.panta otro daļu ir piemērojamas Informācijas atklātības likuma normas.

[7] No Informācijas atklātības likuma 2.panta izriet šā likuma mērķis - nodrošināt, lai sabiedrībai būtu pieejama informācija, kura ir iestādes rīcībā vai kuru iestādei atbilstoši tās kompetencei ir pienākums radīt. Likums attiecas uz dokumentētu informāciju, kura ir iestāžu informācijas apritē. Informācija ir pieejama sabiedrībai visos gadījumos, kad likumā nav noteikts citādi.

Saskaņā ar Informācijas atklātības likuma 10.panta trešo daļu vispārpieejamo informāciju sniedz pēc jebkuras privātpersonas pieprasījuma, kas to vēlas saņemt, ievērojot personu vienlīdzību informācijas iegūšanā. Pieprasītājam nav īpaši jāpamato sava interese par vispārpieejamu informāciju, un to viņam nevar liegt tāpēc, ka šī informācija neattiecas uz pieprasītāju.

Savukārt Informācijas atklātības likuma 4.pants noteic, ka vispārpieejamā informācija ir tāda informācija, kas nav klasificēta kā ierobežotas pieejamības informācija.

No minētā izriet, ka valsts pārvaldes iestādei, nodrošinot sabiedrības intereses, ir pienākums jebkurai personai sniegt vispārpieejamu informāciju, kas ir iestādes rīcībā vai kuru iestādei ir pienākums radīt.

Ierobežotas pieejamības informācija saskaņā ar Informācijas atklātības likuma 5.panta pirmo daļu ir tāda informācija, kura ir paredzēta ierobežotam personu lokam sakarā ar darba vai dienesta pienākumu veikšanu un kuras izpaušana vai nozaudēšana šīs informācijas rakstura un satura dēļ apgrūtina vai var apgrūtināt iestādes darbību, nodara vai var nodarīt kaitējumu personu likumiskajām interesēm. Minētā likuma 5.panta otrajā daļā ir ietverts izsmeļošs uzskaitījums, kādai informācijai var tikt piešķirts ierobežotas pieejamības statuss,

proti, par ierobežotas pieejamības informāciju uzskatāma šāda informācija: 1) kurai šāds statuss noteikts ar likumu, 2) kas paredzēta un noteikta iestādes iekšējai lietošanai; 3) kas ir komercnoslēpums, izņemot gadījumus, kad ir noslēgts iepirkuma līgums saskaņā ar Publisko iepirkumu likumu vai cita veida līgums par rīcību ar valsts vai pašvaldības finanšu līdzekļiem un mantu; 4) par fiziskās personas privāto dzīvi; 5) kas attiecas uz atestācijas, eksāmenu, iesniegto projektu (izņemot projektus, kuru finansēšana paredzēta ar valsts sniegtu galvojumu), konkursu (izņemot konkursus, kas saistīti ar iepirkumiem valsts vai pašvaldību vajadzībām vai citādi saistīti ar rīcību ar valsts vai pašvaldību finanšu līdzekļiem un mantu) un citu līdzīga rakstura novērtējumu procesu; 6) dienesta vajadzībām; 7) kas ir Ziemeļatlantijas līguma organizācijas vai Eiropas Savienības informācija, kura apzīmēta attiecīgi kā „NATO UNCLASSIFIED" vai „LIMITE".

Informācijas atklātības likums informāciju klasificē divās grupās - vispārpieejamā informācijā un ierobežotas pieejamības informācijā. Pamatnostādne ir, ka informācija ir vispārpieejama, ja vien tā nav klasificēta kā ierobežotas pieejamības informācija. Tas nozīmē, ka personai nav jāpamato savas tiesības uz pieeju šai informācijai, bet šīs tiesības tiek prezumētas. Tiesiskais regulējums attiecībā uz ierobežotas pieejamības informāciju ietverts Informācijas atklātības likuma 5.pantā. Saskaņā ar panta pirmo daļu likumdevējs par ierobežotas pieejamības informāciju ir atzinis tādu informāciju, kura ir paredzēta ierobežotam personu lokam sakarā ar darba vai dienesta pienākumu veikšanu un kuras izpaušana vai nozaudēšana šīs informācijas rakstura un satura dēļ apgrūtina vai var apgrūtināt iestādes darbību, nodara vai var nodarīt kaitējumu personu likumīgajām interesēm. Tādējādi informācija var tikt atteikta tikai izņēmuma gadījumos un tikai šo atteikumu pamatojot.

Lietā nav strīda, ka policijas inspektoru amatu apraksti pieteicējam netika izsniegti, tāpēc tiesai jāpārbauda, vai atbildētājas norādītais pamatojums attaisno pieteicēja interešu ierobežojumu saņemt pieprasīto informāciju.

[8] Atbildētājas pārstāve tiesas sēdē norādīja un no atbildētājas iesniegtā rakstveida paskaidrojuma izriet, ka atbildētājas ieskatā pieteicēja pieprasītā informācija ir atzīstama par ierobežotas pieejamības informāciju dienesta vajadzībām, kā arī norādīja, ka pieteicējs iesniegumā nebija pietiekami precīzi norādījis, kādu tieši informāciju vēlas saņemt.

Saskaņā ar Informācijas atklātības likuma 8.[1]panta pirmo daļu par informāciju dienesta vajadzībām uzskatāma: 1) Latvijā radīta aizsargājama informācija, kas saistīta ar valsts drošību un nesatur valsts noslēpumu; 2) informācija, kuru Latvijai nodevusi ārvalsts, starptautiska organizācija vai tās institūcija un kura klasificēta kā "RESTRICTED", kā arī ar šo informāciju saistītā Latvijā radītā informācija.

Atbildētāja norāda, ka pieteicēja pieprasītā informācija atzīstama par ierobežotas pieejamības informāciju, pamatojoties uz Informācijas atklātības likuma 5.panta otro daļu, tas ir, ierobežotas pieejamības informācija ir informācija, kas paredzēta un noteikta iekšējai lietošanai un kas paredzēta dienesta vajadzībām.

Izvērtējot minēto pamatojumu, tiesa atzīst, ka nav tiesiska pamata ierobežot pieteicēja pieprasītās informācijas pieejamību, jo atbildētājas norādītās tiesību normas neparedz, ka

policijas amatpersonas amata aprakstam būtu nosakāms ierobežotas pieejamības statuss. Atbildētāja nav pamatojusi pieprasītās informācijas statusu.

Tiesības saņemt informāciju ir cilvēktiesību un pamatbrīvību neatņemama sastāvdaļa. Savukārt demokrātiskas valsts funkcionēšanas neatņemama pazīme ir tās pārskatāmība. Pārvaldes iestādēm savā ikdienas darbā jāievēro un jāpiemēro cilvēktiesību normas, kas noteiktas Satversmē un citos likumos. Ikvienam cilvēkam saskaņā ar Satversmi ir tiesības būt informētam par valsts pārvaldes sistēmas institūciju darbību, lai pārliecinātos, ka tās efektīvi, godīgi un taisnīgi saskaņā ar likumiem pilda sabiedrības uzticētās funkcijas. Informācijas pieejamības tiesības var tikt ierobežotas tikai ar likumu un tikai īpaši paredzētos gadījumos. Personas tiesības iegūt informāciju ir neierobežotas, ciktāl likums nenosaka pretējo. Tādējādi ikviens ierobežojums iegūt informāciju iztulkojams iespējami šauri *(Sk. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2007.gada 8.jūnija spriedumu lietā Nr.SKA-194/2007 14.punktu).*

No iepriekš minētā secināms, ka atbildētāja nav pamatojusi, vai un kāpēc pieteicēja pieprasītā informācija atbilstoši Informācijas atklātības likuma 8.[1]panta pirmajai daļai ir noteikta kā ierobežotas pieejamības informācija dienesta vajadzībām. Šāds ierobežojums neizriet no atbildētājas norādītajiem normatīvajiem aktiem un pieteicēja pieprasītās informācijas satura. Tāpat atbildētāja nav pamatojusi, kā konkrēti pieteicēja iespēja iepazīties ar pieprasītajiem dokumentiem var konkrēti un faktiski apdraudēt aizsargātas intereses.

Tiesa arī norāda, ka iestāde, izskatot pieteicēja iesniegumu, varēja pārliecināties kādu un kādā apjomā pieteicējs vēlējās saņemt informāciju, ņemot vērā, ka pieteicējs iesniegumā bija norādījis savu kontaktinformāciju (*lietas 5.lapa*).

Ņemot vērā iepriekš minēto, tiesa konstatē, ka atbildētāja nepamatoti atteica pieteicējam izsniegt pieprasīto informāciju un pieteikums šajā daļā ir apmierināms.

[9] Pieteicējs pieteikumā ir lūdzis atlīdzināt viņam nodarīto morālo kaitējumu 10000 latu apmērā un tiesas sēdē norādīja apsvērumus, kas pieteicēja ieskatā pamato prasīto morālā kaitējuma apmēru.

Saskaņā ar Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 9.pantu morālais kaitējums šā likuma izpratnē ir personiskais kaitējums, kas izpaužas kā fiziskās personas ciešanas, kuras tai izraisījis būtisks šīs personas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu prettiesisks aizskārums.

Saskaņā ar 11.panta trešo daļu morālā kaitējuma atlīdzinājuma tiesiskais pamats uzskatāms par pierādītu, ja ir pierādīts fiziskās personas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizskārums. Privātpersonai ir pienākums norādīt morālā kaitējuma atlīdzinājuma apmēru.

Morālais kaitējums izpaužas arī kā personas subjektīvi pārdzīvojumi, kuru esamību var vien pieņemt, bet ne objektīvi pierādīt, tādēļ atbilstoši Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 11.panta trešajai daļai morālā kaitējuma esamība prezumējama, ja vien pierādīts fiziskās personas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizskārums.

Morālais kaitējums tiek prezumēts, proti, tiek pieņemts, ka konkrēts aizskārums konkrētajai personai varētu izraisīt nepamatotas ciešanas (*sk. Gredzena I. Valsts atbildība un tās veidi. Zaudējumu atlīdzība administratīvajā procesā. Rīga: izdevniecība „Nordik", 2004, 71., 89.lpp.*). Morālais kaitējums ir subjektīvs jēdziens, tie ir personas iekšēji pārdzīvojumi. Pārdzīvojumu intensitāte kādā laika posmā netiek ietekmēta no tā, ka beigās reālas sekas nav iestājušās, jo visu šo laiku persona nezina, kā situācija atrisināsies (*sk. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2008.gada 3.aprīļa sprieduma lietā Nr.SKA-103/2008 13.punktu*).

Ņemot vērā minēto, tiesa secina, ka morālā kaitējuma tiesiskais pamats tiek uzskatīts par pierādītu, ja ir pierādīts fiziskās personas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizskārums. Izskatāmajā lietā tiesa atzīst, ka atbildētāja nepamatoti atteica pieteicējam izsniegt pieprasīto informāciju. Tādējādi ir atzīstams, ka morālā kaitējuma tiesiskais pamats ir pierādīts.

[10] Morālā kaitējuma atlīdzinājuma apmēra noteikšana ir regulēta Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 14.pantā. Iepriekš minētā panta pirmajā daļā ir paredzēti kritēriji morālā kaitējuma noteikšanai - tiesību un ar likumu aizsargāto interešu nozīmīgums; konkrētā aizskāruma smagums; iestādes rīcības tiesiskais un faktiskais pamatojums un motīvi; cietušā rīcība un līdzatbildība; citi konkrētajā gadījumā būtiski apstākļi.

Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 14.panta trešajā daļā ir noteiktas morālā kaitējuma atlīdzinājuma maksimālās robežas – tajā skaitā, 3000 latu, ja kaitējums nav smags.

Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 14.panta ceturtajā daļā ir paredzēta iespēja kā patstāvīgu vai papildu atlīdzinājumu noteikt iestādes rakstveida vai publisku atvainošanos.

Ne jebkurš morālais kaitējums ir atlīdzināms naudā. Vienīgi būtisku morālo kaitējumu ir atbilstīgi atlīdzināt naudā. Atvainošanās ir atbilstīgākais atlīdzinājuma veids, ar kuru atlīdzina morālo kaitējumu, kurš nav smags (sk. *Augstākās tiesas Senāta Adminstratīvo lietu departamenta 2009.gada 5.jūnija sprieduma lietā Nr.SKA-338/2009 14.punktu*).

No minētā tiesa secina, ka morālā kaitējuma atlīdzinājumam ir jāatbilst nodarītajam kaitējumam. Tas attiecas gan uz atlīdzinājuma veida izvēli (iestādes atvainošanās vai atlīdzinājums naudā), gan atlīdzinājuma apmēru, ja izvēlēts atlīdzinājums naudā. Tā kā morālā kaitējuma atlīdzinājumam ir jāatbilst nodarītajam kaitējumam, tad atlīdzinājuma noteikšanā ir izmantojami morālā kaitējuma noteikšanas kritēriji. Līdz ar to morālā kaitējuma atlīdzinājums ir atkarīgs no kaitējuma rakstura, kaitējuma nodarīšanas apstākļiem, kā arī citiem būtiskiem apstākļiem.

Izvērtējot lietas apstākļus tiesa konstatē, ka atbildētāja pieteicēja iesniegumu par informācijas pieprasīšanu nav atstājusi bez ievērības, bet ir sniegusi informāciju tiktāl, ciktāl to neuzskatīja par ierobežotas pieejamības. Ar šo rīcību atbildētāja ir ierobežojusi pieteicēja tiesības, bet tai pašā laikā tiesas sprieduma izpilde aizskāruma sekas novērsīs. Atbildētājas nodarītais pieteicēja tiesību aizskārums nav atzīstams par neatgriezenisku.

No Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta prakses arī izriet, ka par tāda veida nelieliem emocionāliem pārdzīvojumiem, kādi var rasties tā iemesla dēļ, ka laikus netiek izdots administratīvais akts, taisnīgs atlīdzinājuma veids ir iestādes atvainošanās *(sk. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2010.gada 9.jūlija spriedumu SKA-223/2010)*. Minētais tiesas ieskatā attiecināms arī uz iestādes rīcību – informācijas nesniegšanu. Minētajā spriedumā Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments atsaucās uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas praksi, norādot, ka pārkāpuma konstatācija pati par sevi var būt taisnīga atlīdzība par jebkuru morālu kaitējumu, ko cietis pieteicējs. Tādējādi vēl jo vairāk par taisnīgu atlīdzinājumu noteiktos apstākļos var kalpot iestādes atvainošanās.

Izskatāmajā lietā tiesa par samērīgāko morālā kaitējuma atlīdzināšanas apmēru uzskata atbildētājas rakstveida atvainošanos. Tas izriet arī no līdzīgām lietām, piemēram, rakstveida atvainošanās kā atlīdzinājums piespriests lietā par Tieslietu ministrijas neatbildēšanu uz personas iesniegumu, par Valsts meža dienesta faktisko rīcību, ilgstoši neatbildot uz iesniegumu, ziņu prettiesisku ievietošanu sodu reģistrā (pirms lēmums stājies spēkā), par divu mēnešu kavēšanos izdod pieteicējai nelabvēlīgu, bet tiesisku administratīvo aktu, ar kuru atteikts piešķirt bērna piedzimšanas pabalstu, par formas tērpa neizsniegšanu amatpersonai, par prettiesisku atteikumu izdzēst ziņas par citas personas reģistrāciju dzīvesvietā, par prettiesisku atteikumu izdarīt ierakstu dzimšanas reģistrā par dzimuma maiņu, par iesnieguma par zemes gabala piešķiršanu īpašumā ilgstošu neizskatīšanu *(Augstākās tiesas tiesu prakses apkopojums „Morālā kaitējuma atlīdzināšana administratīvajās lietās", pieejams www.at.gov.lv)*.

Pieteicējs savos paskaidrojumos norādīja, ka atbildētājas prettiesiskajai rīcībai ir sistemātisks raksturs, kas izriet no lietām Nr.A420764810, Nr.A420503311, Nr.A420518311, Nr.A420649911, Nr.A420522911, Nr.A420557711, Nr.A420604711, Nr.A420326612 un Nr.A420331512.

Lietās Nr.A420764810, Nr.A420649911, Nr.A420522911, Nr.A420557711 un Nr.A420326612 pieteicēja pieteikums ir apmierināts tikai daļā, lietā Nr.A420604711 pieteicēja pieteikums ir noraidīts, lieta Nr.A420503311 vēl nav izskatīta pēc būtības, bet lietā Nr.A420331512 spriedums vēl nav stājies spēkā, jo nav iztecējis sprieduma pārsūdzības termiņš, pieteicējs minējis arī lietu Nr. A420518311, kas ir šobrīd izskatāmās lietas numurs.

Tas apstāklis vien, ka pēc pieteicēja iniciatīvas ir uzsāktas vairākas tiesvedības par atbildētājas rīcību, atsakoties sniegt informāciju, nenozīmē, ka Valsts policija sistemātiski veic prettiesisku faktisko rīcību attiecībā pret pieteicēju, jāņem arī vērā, ka pieteicēja pieteikumi tiek tikai daļēji apmierināti.

Līdz ar to tiesa atzīst, ka iestādei uzdodams atvainoties pieteicējam par morālo kaitējumu, kas nodarīts ar iestādes atteikšanos sniegt informāciju.

[11] Pieteicējs izteicis lūgumu atlīdzināt materiālos zaudējumus Ls 21,02 apmērā - Ls 20 par juridisko konsultāciju un dokumentu sagatavošanu un Ls 1,04 par pasta izdevumiem.

[11.1] Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 7.panta trešajā daļā ir noteikts, ka mantiskais zaudējums ir arī zaudējums, kas saistīts ar administratīvā

akta atcelšanu, iestādes faktiskās rīcības novēršanu vai tās seku likvidēšanu, zaudējuma samazināšanu vai likvidēšanu. Mantiskais zaudējums aptver arī izmaksas, kas saistītas ar juridisko palīdzību. Šīs izmaksas atlīdzina Ministru kabineta noteiktajā kārtībā, nepārsniedzot Ministru kabineta noteikumos paredzēto apmēru.

Kā atzīts administratīvo tiesu praksē, izdevumi, kurus personai radījusi nepieciešamība tiesāties sakarā ar prettiesiska administratīvā akta izdošanu vai prettiesisku iestādes faktisko rīcību, ir personas zaudējumi. Ja reiz izdevumi radušies tieši tādēļ, ka bija nepieciešams saņemt juridisko palīdzību iestādes prettiesiska administratīvā akta vai faktiskās rīcības seku novēršanai, tad tie ir zaudējumi, kas nodarīti ar šo administratīvo aktu vai faktisko rīcību.

Tas, vai tiešām juridiskā palīdzība tās faktiskajā apjomā bija nepieciešama konkrētā administratīvā procesa ietvaros, ir izšķirams, ņemot vērā apstākli, ka administratīvajā procesā tiesa lietu izskata, ievērojot objektīvās izmeklēšanas principu, un tādējādi samazina personai nepieciešamību pēc juridiskās palīdzības *(sk.Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2011.gada 6.maija spriedumu lietā Nr.SKA- 155/2011 12.punktu).*

Vērtējot to, vai zaudējumi personas norādītajā apmērā tiešām ir nodarīti ar administratīvo aktu vai faktisko rīcību, ir jāvērtē, vai juridiskā palīdzība personai bija nepieciešama. Tas izriet arī no Satversmes tiesas skaidrojuma par administratīvā procesa principu ietekmi uz nepieciešamo juridiskās palīdzības apjomu administratīvajā procesā. Satversmes tiesa 2010.gada 11.jūnija lēmumā lietā Nr.2010-11-01 ir paudusi viedokli, ka Latvijas Republikas Satversmes 92.panta trešā teikuma tvērums uz Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 7.panta trešās daļas piemērošanu ir vērtējams, ņemot vērā administratīvajā procesā piemērojamo objektīvās izmeklēšanas principu. Proti, saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 103.panta otro daļu tiesa administratīvajā procesā, pildot savus pienākumus, pati objektīvi noskaidro lietas apstākļus un dod tiem juridisku vērtējumu. Savukārt Administratīvā procesa likuma 107.panta ceturtā daļa paredz: lai prasījuma robežās noskaidrotu patiesos lietas apstākļus un panāktu tiesisku un taisnīgu lietas izskatīšanu, tiesa dod administratīvā procesa dalībniekiem norādījumus un ieteikumus, kā arī savāc pierādījumus pēc savas iniciatīvas. Administratīvā procesa likuma 150.panta ceturtā daļa nosaka: ja administratīvā procesa dalībnieku iesniegtie pierādījumi nav pietiekami, tiesa savāc pierādījumus pēc savas iniciatīvas. Objektīvās izmeklēšanas princips ir administratīvā procesa tiesā neatņemama sastāvdaļa, un šis princips uzskatāms par efektīvu privātpersonas tiesību aizsardzības garantiju. Par nozīmīgu faktoru, vērtējot privātpersonas tiesības uz atlīdzību par juridiskās palīdzības izdevumiem, ir uzskatāms arī no privātpersonas tiesību ievērošanas principa atvasinātais „saprātīgā pieteicēja princips". Saskaņā ar šo principu nav pieļaujama formāla tiesas attieksme, apsverot jautājumu par atsevišķu pieteicēja veikto procesuālo darbību atbilstību likuma prasībām, jo administratīvais process savā būtībā ir vērsts tieši uz personas tiesību un tiesisko interešu aizstāvību. Līdz ar to, ņemot vērā likumā noteikto administratīvās tiesas aktīvo lomu tiesas procesā, pamatoti var uzskatīt, ka administratīvajā procesā tiesības saņemt atlīdzību par juridiskās palīdzības sniegšanu var tikt ierobežotas un tas nebūtu pretrunā ar Latvijas Republikas Satversmes 92.pantu *(sk.*

Satversmes tiesas 2010.gada 11.jūnija lēmumu „Par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr.2010-11-01”).

No iepriekš minētā secināms, lemjot par to, vai ir atlīdzināmi mantiskie zaudējumi par saņemto juridisko palīdzību, izvērtējams, vai konkrētā lieta ir sarežģīta un vai pieteicējam objektīvi bija nepieciešama juridiskā palīdzība. Savukārt lietas sarežģītība ir tieši saistīta ar to, vai juridiskās palīdzības sniegšana ir bijusi nepieciešama, neskatoties uz tiesas pienākumu ievērot objektīvās izmeklēšanas principu.

Tiesa uzskata, ka lieta ir sarežģīta, ja tajā ir bijis jāveic dziļa tiesiskās situācijas analīze vai bijis nepieciešams apjomīgs darbs ar pierādījumiem.

[11.2] No lietas materiāliem neizriet, ka, lai sagatavotu pieteikumu, būtu bijis nepieciešams apjomīgs darbs ar pierādījumiem. Tāpat tiesa nekonstatē, ka, lai sagatavotu pieteikumu, būtu nepieciešama plaša normatīvo aktu analīze, jo lietā pamatā piemērojamas tikai Informācijas atklātības likuma normas.

Tāpat tiesa uzskata, ka vērā ņemamas arī paša pieteicēja zināšanas un spējas.

No lietas materiāliem izriet, ka pieteicējs ir */amats/*, kā arī */amats 2/*. Tiesa nekonstatē apstākļus, kas prasītu pieteicējam īpašas profesionālas zināšanas vai īpašu darba apjomu, lai iesniegtu pieteikumu tiesā.

Tādējādi lieta nav atzīstama par sarežģītu un tiesa nekonstatē arī citus apstākļus, kas liecinātu, ka pieteicējam bija nepieciešama juridiskā palīdzība.

Līdz ar to pieteicēja prasījums atlīdzināt materiālos zaudējumus par juridisko palīdzību Ls 20 apmērā ir noraidāms.

[11.3] Attiecībā uz materiālajiem zaudējumiem Ls 1,04 apmērā par pasta izdevumiem, nosūtot apstrīdēšanas iesniegumu atbildētājai, tiesa konstatē, ka pieteicējs ir iesniedzis VAS „Latvijas Pasts” 2011.gada 12.aprīļa čeku Nr.0290858 par ierakstītas vēstules nosūtīšanu uz Gaujas ielu 15, Rīgā, saņēmējs – „LR IeM Valsts policija Rīgas reģ. pārvaldes priekšniekam”, čeka kopsumma Ls 1,04 (*lietas 22.lapa*).

Lietas materiālos ir pieteicēja 2011.gada 11.aprīļa sūdzība, kas adresēta Policijas priekšniekam (*lietas 5.lapa*).

Administratīvā procesa likuma 93.panta otrā daļa paredz, ka pieteikumā tiesai par administratīvā akta vai faktiskās rīcības pārsūdzēšanu vienlaicīgi var prasīt arī atlīdzinājumu, ja zaudējumus vai kaitējumu nodarījusi augstāka iestāde apstrīdēšanas procesā.

Tiesa atzīst, ka ir saskatāma cēloņsakarība starp Valsts policijas prettiesisko rīcību un pieteicējam nodarītajiem zaudējumiem – pasta izdevumiem. Minētie zaudējumi pieteicējam nodarīti apstrīdēšanas procesā, tāpēc šādus zaudējumus pieteicējs var prasīt līdz ar pieteikuma iesniegšanu tiesā. Tādējādi atbildētājam, kas šajā lietā ir Latvijas Republika, uzliekams pienākums atlīdzināt pieteicējam materiālos zaudējumus 1,04 Ls.

[12] Pieteicējs tiesas sēdē norādīja, ka atbildētājas iesniegtais paskaidrojums tiesā par pieteikumu neatbilst Dokumentu juridiskā spēka likuma 4.panta 2.daļas 1, 2. un 4. punktam un tāpēc nav saistošs tiesai un pieteicējam.

Dokumentu juridiskā spēka likuma 4.panta pirmā daļa nosaka, ka, lai dokumentam būtu juridisks, tajā jāiekļauj šādus rekvizītus: 1) dokumenta autoru nosaukums; 2) dokumenta

datums; 3) paraksts. Šā likuma otrā daļa nosaka, ka organizācijas dokumentos, lai tam būtu juridisks spēks, papildus 4.panta pirmajā daļā minētajiem rekvizītiem, papildus jāiekļauj arī 1) dokumenta izdošanas vietas nosaukums, 2) zīmoga nospiedums, 3) dokumenta apstiprinājuma uzraksts vai atzīme par dokumenta apstiprināšanu un 4) dokumenta reģistrācijas numurs.

No lietas materiāliem var konstatēt, ka 2011.gada 27.jūnijā atbildētāja tiesā iesniedza paskaidrojumu, kas sastāv no pavadvēstules un tai pievienota paskaidrojuma uz vienas lapas divos eksemplāros (*lietas 8.-9.lapa*). Pavadvēstulē ir visi nepieciešamie rekvizīti, lai atzītu, ka dokumentam ir juridisks spēks, pieteicējam 2011.gada 5.jūlijā tika nosūtīts paskaidrojums uz vienas lapas (*lietas 10.lapa*), bet pavadvēstule un otrs paskaidrojuma eksemplārs tika pievienots lietas materiāliem. Ņemot vērā minēto, pieteicēja arguments nav pamatots.

[13] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 124.panta pirmo daļu par pieteikumu par lietas ierosināšanu tiesā maksā valsts nodevu 20 latu apmērā.

No lietas materiāliem izriet, ka pieteicējs ir samaksājis valsts nodevu Ls 20 apmērā (*lietas 4.lapa*).

Ņemot vērā, ka izskatāmajā lietā tiesa pieteikumu daļēji apmierina, tiesa atzīst, ka saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, atbildētājam, kas šajā lietā ir Latvijas Republika, uzliekams pienākums atmaksāt pieteicējam samaksāto valsts nodevu 20 latu apmērā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251., 255.panta pirmo daļu, 289.-291.pantu, 126.panta pirmo daļu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda:

daļēji apmierināt *V.T.* pieteikumu;

apmierināt *V.T.* pieteikumu daļā par pienākuma uzlikšanu Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldei izsniegt pieteicēja pieprasīto informāciju;

uzlikt par pienākumu Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldei izsniegt *V.T.* Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Rīgas Brasas iecirkņa Kārtības policijas nodaļas inspektora un operatīvās vadības grupas jaunākā inspektora amata aprakstus trīsdesmit dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas;

uzdot Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldei rakstveidā atvainoties *V.T.* par morālo kaitējumu, kas viņam nodarīts ar pieprasītās informācijas neizsniegšanu.

Uzlikt pienākumu Latvijas Republikai atlīdzināt *V.T.* materiālos zaudējumus Ls 1,04 (viens lats un četri santīmi) apmērā.

Noraidīt *V.T.* pieteikumu par morālā kaitējuma atlīdzināšanu Ls 10000 apmērā**.**

Piedzīt no atbildētājas – Latvijas Republikas – par labu *V.T.* (personas kods */personas kods/*, deklarētā dzīvesvietas adrese */adrese/*) samaksāto valsts nodevu Ls 20 (divdesmit latu) apmērā.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā trīsdesmit dienu laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese (paraksts) L.Andersone

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas tiesnese L.Andersone
Rīgā 2013.gada 17.jūnijā